תורה אור

ראש בן יונה שאין בו כזית ומלח משלימו לכזית מהו *א"ל רבא מפרקיא לרב אשי לאו היינו פלוגתייהו דר' יוחנן ור"ל תיבעי לרבי יוחנן ותיבעי לר"ל תיבעי לר' יוחנן ע"כ לא קאמר ר' יוחנן התם אלא עצם דמינא דבשר הוא אבל מלח דלאו מינא דבר יונה הוא לא, א] תיבעי לר"ל ע"כ לא קאמר ר"ל התם אלא דאי פריש ב] מינה לאו מצוה לאסוקי אבל הכא דאי פריש ג] מצוה לאסוקי לא, או דלמא ל"ש תיקו : ר' יוסי הגלילי אומר כו' : השיב רבי תחת רבי יוסי הגלילי מה לשוחט בפנים ומעלה בחוץ ד] שהיתה לו שעת הכושר תאמר בשוחט ה] חוץ ומעלה בחוץ שלא היתה לו שעת הכושר השיב ר"א בר' שמעון תחת ר"י הגלילי מה לשוחט בפנים ומעלה בחוץ שכן קודש מקבלו תאמר בשוחט בחוץ ו] שאין קודש מקבלו, מאי בינייהו *אמר זעירי שחיטת לילה איכא בינייהו *רבה אמר קבלה בכלי חול איכא בינייהו : טמא שאכל בין קודש כו' : שפיר קאמרי ליה רבנן לרבי יוסי הגלילי *אמר רבא: כל היכא דנטמא ז] טומאת הגוף ואחר כך נטמא בשר דכולי עלמא לא פליגי דחייב שכן טומאת הגוף בכרת, כי פליגי בשנטמא בשר ואח"כ נטמא הגוף דרבנן סברי אמרינן מיגו ור' יוסי הגלילי סבר לא אמרינן מיגו, ורבי יוסי ח] נהי דמיגו לא אמרינן תיתי טומאת הגוף דחמירא ותחול על טומאת בשר: אמר רב אשי ממאי דטומאת הגוף חמורה דלמא טומאת בשר חמורה שכן אין לה טהרה במקוה :

מתני' חומר בשחיטה מבעלייה ובעלייה מבשחיטה: חומר בשחיטה שהשוחט להדיוט חייב והמעלה להדיוט פטור, חומר בעלייה שנים שאחזו בסכין ושחטו פטורים אחזו באבר ט] והעלוהו חייבין, העלה, חזר והעלה, וחזר והעלה חייב על כל עלייה, י] דברי ר"ש, ר' יוסי אומר אינו חייב אלא אחת ואינו חייב עד שיעלה לראש המזבח *ר"ש אומר אפילו העלה על הסלע או על האבן חייב:

גמ' מאי שנא המעלה להדיוט דפטור דכתיב °לה', בשחיטה נמי הכתיב לה' שאני התם דאמר קרא איש איש, גבי העלאה נמי כתיב איש איש יא] מיבעי ליה *לשנים יב] שהעלו באבר חייבין, אי הכי ה"נ מיבעי ליה לשנים שאחזו בסכין ושחטו שחייבין שאני התם דאמר קרא ההוא אחד ולא שנים, אי הכי גבי העלאה נמי הא כתיב ההוא יג] מיבעי ליה למעוטי

ויקרא ה

ראש יונה. של עולת העוף והעלו בחוץ : **מלח אי פריש מלוה לחזור** ולמולחו כדכתיב (ויקרא ב) ולא תשבית מלח ברית : **שעת הכושר.** ליקרב בפנים : **שכן קדש מקבלו.** אע"פ שהוציאו אם חזר והכניסו והעלהו *לא ירד כדאמרן בהמזבח מקדש (לעיל דף פד.) הלן והיוצא כו' : **שחיטת לילה איכא בינייהו.** לרבי שחט בהמה בלילה בפנים והעלה בחוץ פטור שלא היתה לה שעת הכושר דבשחיטתה נפסלה ולר"א חייב שהרי הקדש מקבלו שאם עלה לא ירד : **רבה אמר קבלה בכלי חול איכא בינייהו.** שעת הכושר ליכא קדש מקבלו איכא דכל שפסולו בקדש הקדש מקבלו : **כל היכא דנטמא גופו של זה ואח"כ נטמא הבשר.** ואפילו ע"י אחרים מודה ר' יוסי הגלילי דחייב כדאמרן מה לי על ידו מה לי ע"י אחרים דטעמא דר' יוסי משום דאין איסור חל על איסור הוא וכאן איסור *טומאת הגוף קודם : **כי פליגי בשנטמא בשר תחילה.** ונאסר על זה משום טומאת בשר שאין חייבין עליו חטאת וכי הדר נטמא הגוף אית ליה לר' יוסי אין איסור טומאת הגוף חל על איסור זה ואע"ג דאיסור כולל הוא דאיכא למימר דמיגו דמיתסר בשאר אכילות טהורות משום טומאת הגוף נתסר נמי בהך, לא אמרינן האי מיגו, הלכך אין ראיה מטמא שאכל את הטהור *לכאן, דהתם טומאת הגוף קדים : **ורבנן סברי אמרינן מגו.** ואיסור כולל חל על איסור אחר דהא דאמרינן אין איסור חל על איסור באיסורי דעלמא קאמרינן : **גבי דלא אמרינן מגו.** לחול איסור על איסור ואפילו הוא כולל מיהו הני מילי היכא דשניהן שוין *אבל הכא איתי טומאת הגוף דחמירא ותיחול בכולל על טומאת בשר דקילא דהכי אמרינן בשחיטת חולין בפרק גיד הנשה (דף קא.) דרבי יוסי הגלילי לית ליה איסור חל על איסור אפילו ע"י כולל ובאיסור חמור אית ליה איסור חל על איסור כשהוא איסור כולל גבי אוכל גיד הנשה של עולה דאוקימנא כרבי יוסי הגלילי דקתני חייב שתים : **מתנ' השוחט קדשים בחוץ.** לאכילת הדיוט חייב : **והמעלה להדיוט פטור.** משום העלאת חוץ וחייב משום עובד עבודת כוכבים ואם הזיד בעבודת כוכבים ושגג בהעלאת חוץ אינו מביא יד] על שגגתו (חטאת) וטעמא מפרש בגמ' : **שנים שאחזו.** בגמרא מפרש לה : **העלה וחזר והעלה.** מאותה בהמה עצמה ובגמרא מפרש פלוגתייהו : **שיעלה לראש המזבח.** שיבנה מזבח לשם כך ויעלה וטעמא מפרש בגמ' : **גמ' דכתיב לה'.** ואל פתח אהל מועד לא יביאו לעשות אותו לה' (ויקרא יז) מכלל דבעושה לשם הכתוב מדבר : **בשחיטה חוץ נמי כתיב.** (שם) ואל פתח אהל מועד לא הביאו להקריב קרבן לה' : **איש.** להביא איש ששחט לאיש : **שאני התם.** בשחיטה לא מצית למידרש איש איש לחייב שנים שאחזו בסכין ושחטו : **דהא כתיב ההוא.** וקא סלקא דעתך ונכרת האיש ההוא (שם) :

שחיטת לילה איכא בינייהו. לכאורה רבי ורבי אלעזר בר"ש סברי כר"ש דאמר בפרק המזבח מקדש (לעיל דף פד.) נשחטה בלילה אם עלתה לא תרד דהשתא קדש מקבלו ולא היתה לו שעת הכושר אבל לרבי יהודה דאמר אם עלתה תרד בין לרבי בין לרבי אלעזר בר"ש שחט בלילה בפנים והעלה בחוץ לא מבעיא (ליה) לרבי יוסי הגלילי דפטור אלא אפילו לרבנן נמי פטור כדמוכח בסוף פירקין (לקמן קיא:) גבי הא דתנן ר"ש אומר כל שחייבין עליו בחוץ חייבין על כיוצא בו בפנים שהעלה בחוץ ומפרש זעירי גופיה שחיטת בהמה בלילה איכא בינייהו וה"ק השוחט בהמה בלילה בפנים והעלה בחוץ פטור פירוש דאין מתקבל בפנים כר' יהודה דאמר אם עלה (לא) ירד שחט בחוץ והעלה בחוץ חייב אלמא דאפילו לרבנן דמחייבי שוחט בחוץ ומעלה בחוץ מודו בשוחט בלילה בפנים ומעלה בחוץ דפטור לר' יהודה וקצת תימה זעירי ורבה אמאי נקטי הכא שחיטת לילה וקבלה בכלי חול דהיינו כמו נשפך דמה דלא הוי אלא לר"ש דלרבי יהודה תרוייהו ירדו הוי להו למימר איכא בינייהו נשחטה חוץ לזמנו וחוץ למקומו דלכולי עלמא לא ירד דהרי קדש מקבלו ולא היתה לו שעת הכושר ושמא אגב דנקטי רבה וזעירי בסוף פירקין (שם) גבי פלוגתא דר"ש ורבנן שחיטת לילה וקבלה בכלי חול נקטי נמי הכא וצריך לדקדק לר' יהודה דאמר (לעיל דף פד.) ביצא דמה אם עלה ירד הרי זורק מקצת דמים בחוץ דחייב אע"ג דאין קדש מקבלו ושמא לרבי יהודה לא היה חייב והא דדרשינן מקרא לרבות הזורק דלמא בשחוטי חוץ ולא בשחוטי פנים מידי דהוה אשחיטת לילה בסוף פירקין אבל לרבי יוסי הגלילי אליבא דרבי יהודה ודאי לא משכחת לה זורק בחוץ דחייב ועוד נראה דהא דמיפטר לר' יהודה משום דאין קדש מקבלו היינו כשאין קדש מקבלו מחמת פסול אחר מלבד פסול זה שיצא לחוץ והעלהו וניחא נמי דמתני' מחייב הקומץ והלבונה והקטרת ומנחת כהנים שהעלן בחוץ אף על גב דאמרינן בריש המזבח (לעיל דף פג:) דמנחות לר"י הגלילי ירדו וכן נסכים הבאים עם הזבח דאמרינן לדברי כולן ירדו וברייתא דבסמוך (דף קט.) דמרבי פסולין לא חשיב נשחטה בלילה ונשפך דמה שמע מינה דרבי יהודה היא ולא מחייבי אהני משום דירדו ואפילו הכי מחייב אקומץ ומנחת נסכים וניסוך היין והמים והיינו טעמא כדפרישית וקצת קשה דלרבי יהודה אין מתיישב מה שהשיב ר' אלעזר בר"ש תחת ר"י הגלילי דאכתי תיקשי ליה אף הקומץ בפנים והעלה בחוץ כיון שהוציאו פסלו : **רבנן סברי** מיגו. באיסור כולל פליגי כדמפרש בסוף גיד הנשה (חולין דף קא.) :

שוגג

למעוטי

יט א ב מיי' פי"ח מהל' מעה"ק הלכה ח וע"ש בראב"ד ובכ"מ

כ ג מיי' פי"ח מהל' מעה"ק הלכה טו :

כא ד מיי' פי"ט שם הלכה א :

כב ה מיי' שם הלכה יג ופי"ח הלכה טו :

כג ו מיי' פי"ט שם הלכה יב :

כד ז מיי' שם הל' יא עי' כ"מ :

כה ח מיי' שם הל' א :

צ"ל לא ירדו כדאמרינן כו' צ"ק

[לקמן קיא:]

[שם ע"ש]

חולין קא. ע"ש

נ"י הל"ק אבל הכא שאין שניהם שוין איתי כו'

קדושין מג.

[לקמן קי.]

[גי' תוי"ט לשנים שאחזו באבר והעלוהו שחייבין אי הכי ה"נ כו']

* אחרי הסוגריים הגמ' מביאה לשאלת מלח בתיקו. בתוך הסוגריים הגמ' מוכיחה לשאלת המלח אינו בהכרח מקביל למח' ר' יוחנן ור"ל בעניין העצם

נושא/מבנה

◇ ב' תשובות - על רבי וראב"ש - טענתם לסותר ר' יוסי הגלילי מול הרבנן יש לחלק בין: שוחט בפנים ומעלה בחוץ [שוחט בחוץ ומעלה בחוץ

נושא

- נטמא טומאת הגוף ואח"כ נטמא בשר - כו"ע לא פליגי דחייב
- נטמא בשר ואח"כ הגוף - מח' ר' יוסי הגלילי וחכ' - מי אמרינן דאיסור חל על איסור באיסור כולל

נושא

מקורות בפסוקים להוכיח שהמעלה קורבן להדיוט בחוץ פטור (מדין חוץ) ושוחט קורבן להדיוט בחוץ חייב

◆

גליון הש"ס

גמ' מיבעי ליה לשנים שהעלו. עי' תבואות שור הלכות שחיטה סי' ב ס"ק כב :

◆

שיטה מקובצת

א] לא או דלמא לא שנא תיבעי : ב] פריש מיניה לאו : ג] פריש מיניה מצוה : ד] בחוץ שכן היתה לו : ה] תיבת חוץ ל"ש : ו] בחוץ ומעלה בחוץ שאין : ז] דנטמא הגוף ואח"כ נטמא הבשר : ח] יוסי הגלילי נהי : ט] והעלוהו חייבין העלה וחזר : י] עליה ועליה חטאת דברי : יא] ההוא מיבעי : יב] לשנים שאחזו באבר והעלוהו שחייבין ה"נ מיבעי ליה לשנים שאחזו בסכין תיבות שהעלו אי הכי ל"ש ונמחק : יג] ההוא ההוא מיבעי : יד] אינו מביא חטאת על שגגתו :